

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 7, 2012 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 334.7.005

В. В. Іванишин,
д. е. н., проректор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

ОЦІНКА СТАНУ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЮ СІЛЬГОСПТОВАРОВИРОБНИКІВ

Estimation of the state of production of agricultural technique and providing by it of agricultural producers

У статті зроблено аналіз забезпечення виробників сільськогосподарської продукції необхідними технічними засобами. Встановлено причини ситуації, що склалася в галузі, в тому числі з позицій виробництва вітчизняної сільськогосподарської техніки.

Ключові слова: сільськогосподарська техніка, машинобудівні заводи, інженерно-технічне забезпечення.

In the article the analysis of providing of producers of agricultural produce is done by necessary machinery. Reasons of situation which was folded in industry are set, including from positions of production of domestic agricultural technique.

Keywords: agricultural technique, machine-building plants, technical providing.

ВСТУП

Державна система матеріального і технічного забезпечення агропромислового комплексу, що функціонувала в Радянському Союзі базувалася на фондорозподільчих принципах і була повністю монополізована. В умовах постійного дефіциту технічних засобів для сільського господарства власного виробництва і обмеженого доступу на ринок техніки зарубіжного виробництва (в основному з країн Варшавського договору) колгоспи і радгоспи забезпечувалися машинами, механізмами, обладнанням і устаткуванням виключно через державні органи постачання («Укргропостач», «Держкомсільгосптехніка»). Система матеріально-технічного забезпечення агропромислового виробництва формувалася і розвивалася на ґрунті державної власності на засоби виробництва і централізованих директивних методів планування і управління. Ця відлагоджена система, хоч і з невеликими притаманними командно-адміністративній соціалістичній економіці, державного централізованого матеріально-технічного забезпечення була майже повністю зруйнована в перші роки після розпаду СРСР. Між заводами-виробниками і споживачами сільськогосподарської техніки почала створюватися велика кількість комерційних підприємств-посередників, які у прагненні за прибутками реалізували технічні засоби сільськогосподарським товаровиробникам на 30-50% дорожче від ціни їх виробників, що значною мірою знижувало платоспроможний попит аграрних споживачів технічних засобів. Це, в свою чергу, стало причиною незадовільного забезпечення сільськогосподарського виробництва необхідними технічними засобами.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою даної статті є оцінити ситуацію із забезпеченням сільгосптоваровиробників необхідними технічними засобами, визначити основні проблемні моменти та запропонувати шляхи їх усунення.

РЕЗУЛЬТАТИ

В радянські часи, за повної відсутності конкуренції між вітчизняними виробниками заводи сільськогосподарського машинобудування не були зацікавлені у створенні власної торгової мережі і власної ремонтно-обслуговуючої бази. Адже крім того, що з завданням торгівлі справлялися такі організації, як Укргропостач і Укрсільгосптехніка, остання ще й була головним виконавцем ремонтно-обслуговуючих робіт і не була зацікавлена у створенні конкурентних підприємств у сфері машинобудування для агропромислового комплексу. Підприємства Укрсільгосптехніки, як і підприємства тракторного і сільськогосподарського машинобудування за технічною досконалістю, якістю виготовлення, продуктивністю та економічністю технічних засобів виробництва не відповідали.

Адаптація системи інженерно-технічного забезпечення аграрного виробництва до ринкових умов полягає у створенні сприятливих економічних умов для розробки, випробування, виробництва, використання і обслуговування технічних засобів для агропромислового виробництва. Вона включає сукупність суб'єктів господарювання, принципів, методів, організаційних і економічних важелів спрямованих на формування, інноваційний розвиток та використання адекватної завданню забезпечення населення країни продуктами харчування вітчизняного виробництва, матеріально-технічної бази сільськогосподарських товаровиробників, підприємств харчової та переробної промисловості, машинобудування для агропромислового комплексу, ремонту та технічного обслуговування, розробки та освоєння нових технологій.

Основні завдання інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу - забезпечення потреб сільськогосподарського виробництва, підприємств харчової і переробної промисловості вітчизняними технічними засобами; реалізація державної технічної політики в агропромисловому комплексі; формування та розвиток ринку технічних засобів для агропромислового комплексу, в тому числі вторинного, розширення мережі сервісних підприємств; сприяння освоєнню результатів наукових, дослідно-конструкторських та, технічних і технологічних розробок для інноваційного розвитку агропромислового комплексу; державне регулювання діяльності суб'єктів інженерно-технічного забезпечення шляхом бюджетної підтримки, цілеспрямованого кредитування, оподаткування, ціноутворення, митної та організаційної політики із застосуванням комплексу пільг [1].

Базовими принципами діяльності суб'єктів системи інженерно-технічного забезпечення є визнання і суворе дотримання пріоритету інтересів сільськогосподарських товаровиробників і паритетність взаємовідносин між ними; спрямованість на розробку і освоєння інноваційних технологій та створення, виробництво, використання і обслуговування технічних засобів на рівні світових стандартів; рівноправність форм власності і відповідарювання; поєднання принципів державного регулювання і ринкового саморегулювання економічних взаємовідносин [2].

Правове регулювання формування та функціонування системи інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу, а також взаємовідносин між її суб'єктами здійснюється відповідно до законів України «Про захист прав покупців сільськогосподарських машин», «Про лізинг», «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування», «Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України».

Переформування системи інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу, створення ринкових умов функціонування всіх її ланок, розвиток ринку сільськогосподарської техніки та створення нової його інфраструктури, перебудова взаємовідносин між споживачами і виробниками технічних засобів, суб'єктами їх реалізації та технічного і технологічного сервісу сприяє систематичному нарощуванню обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, зниженню затрат праці і коштів на їх виробництво, підвищенню матеріального благополуччя населення, збільшенню кількості робочих місць.

Нагальна необхідність технічного переоснащення сільгосптоваровиробників загальновідома. Знос машин у багато разів перевищує їх оновлення, реальні обсяги інвестицій в технічні засоби не забезпечують підтримання парку машин і механізмів в належному обсязі та технічному стані. В умовах ринкової економіки основною економічною формою надходження технічних засобів сільгосптоваровиробникам повинна бути ринкова. Первинний ринок технічних засобів - це придбання аграрними підприємствами та іншими господарськими одиницями цього ж виробничого напрямку тракторів, комбайнів, сільськогосподарських машин та обладнання за повну вартість безпосередньо у виробника чи через його фірмові центри з метою заміни зношеної техніки. Технологічна потреба в машинах дуже висока. Адже з 1990 р. парк тракторів сільськогосподарських товаровиробників зменшився майже на 40 %, а зернозбиральних комбайнів - удвічі. Стан ринку технічних засобів надто далекий від потреб життя. Попередньо зауважимо, що загальноприйнятій методики оцінки стану не тільки ринку технічних засобів, а й будь-якого іншого, в Україні немає. Певною мірою це можна пояснити тим, що він може вважатись таким, що перебуває на стадії створення і розвитку. Економісти-аграрники вносять пропозиції щодо формування ринку сільськогосподарської техніки. До складу його операторів вони включають підприємства-виробники, їх фірмові центри, районні сервісні формування, регіональні виставково-торгівельні центри, а також інфраструктурні компоненти - банки, страхові та лізингові компанії. Оператори з боку попиту - виробники сільськогосподарської продукції. Щоправда, цей ринок автори іменують ще й схемою реалізації техніки [3].

На наш погляд, незавершеність формування ринку техніки не дає підстав для висновку про відсутність об'єкта аналізу. Адже є всі елементи, складові цього ринку - оператори з боку пропозиції та попиту, вільне ціноутворення, предмет купівлі-продажу. Незаперечним фактом можна вважати вкрай пригнічений стан ринку, вкрай недостатній обсяг ринкових операцій. Саме такий незадовільний стан первинного ринку техніки для аграрного сектору і доцільно проаналізувати. Послідовність аналізу визначимо в такому вигляді: 1) аналіз пропозиції; 2) аналіз попиту; 3) аналіз ринкових процесів. В наявних публікаціях попиту на техніку приділяється значно більше уваги. Тому ми й почнемо з пропозиції, як малодослідженої проблеми.

Необхідно зазначити, що пропозиція техніки на ринку України визначається як вітчизняними, так і зарубіжними виробниками. Вітчизняні і зарубіжні машини мають значні відмінності, але суть зводиться до того, що зарубіжні переважають вітчизняні за технічним рівнем, надійністю, продуктивністю і продаються за значно вищими цінами. Проте вичерпна статистика щодо надходження зарубіжної техніки немає. Тому аналітикам залишається єдина можливість характеризувати обсяг пропозиції розмірами виробництва технічних засобів вітчизняними машинобудівними заводами. Проте і ці показники в статистиці далеко не повні. Як відомо, система машин для аграрного сектору налічує кілька тисяч найменувань. Проте офіційна статистика містить дані про виробництво від 7 до 8 типів машин, а їх перелік змінюється мало не щороку. Нерідко дані про виробництво тих чи інших видів техніки, відсутні через так звану «конфідентційність». Вже сам цей факт потребує оцінки. Одна із серйозних загальних вимог до формування ринку - це його "прозорість", тобто інформаційна доступність даних про ринкові процеси як для операторів з боку попиту, так і операторів з боку пропозиції. Відсутність вичерпно повної інформації про обсяги пропозиції технічних засобів як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва в доступному вигляді заслуговує негативної оцінки. Цей недолік ринку технічних засобів для аграрного сектору має бути усунений вже ближчим часом. Якщо цього не буде зроблено, то ніяких серйозних претензій ринку пред'являти не можна. Навіть глибокою депресією, в якій перебуває галузь тракторного та сільськогосподарського машинобудування, не можна виправдати подібного становища.

Розглянемо остаточні дані офіційної статистики про випуск тракторів та сільськогосподарських машин в Україні. Так, за роки незалежності України пропозиція технічних засобів для сільськогосподарського виробництва обвально скоротилась в десятки разів порівняно з 1990 роком. Періодом, коли тракторне та сільськогосподарське машинобудування торкнулося "дна", була середина 90-х років - 1995-1997 рр., а по тракторах - навіть 2002 р. Наведені дані засвідчують правомірність оцінки стану машинобудування для потреб села як депресію. Адже криза - це скоріше подія, в буквальному перекладі з грецької - поворотний пункт, після якого економіка знову переходить на траєкторію зростання. Депресія - це тривалий період стагнації виробництва на надзвичайно низькому рівні.

Та все ж які б терміни не використовувати для характеристики динаміки пропозиції технічних засобів, не варто забувати унікальності ситуації, в якій опинилось тракторне і сільськогосподарське машинобудування України на початку та в середині 90-х років минулого століття. Різне падіння прибутковості аграрного виробництва та зниження платоспроможності сільськогосподарських товаровиробників, кооперативних зв'язків у межах колишнього СРСР, ресурсна криза, дефіцит енергоносіїв, відсутність власної грошової одиниці і грошові сурогати у вигляді купонів і т.д., і в таких умовах необхідно було вирішувати завдання виробництва комплексу машин для сільськогосподарського виробництва, в тому числі і таких, які в Україні раніше не вироблялись, наприклад, зернові комбайни. Тому жорсткість оцінок має бути адекватною ситуації і враховувати «пом'якшуючі обставини». Крім того, є приклади і відчутного зростання виробництва деяких видів техніки після провальних 1995-1997 рр.

Зокрема, на сьогоднішній день порівняно з 1997 р. виробництво тракторів зросло в 2,3 рази, зернозбиральних комбайнів порівняно з 2000 р. - на 3,2 %, грунтообробної техніки порівняно з 2000 роком у 3,1 рази, посівних машин - у 4,9 рази, кормозбиральної техніки у 5,7 рази. Особливо цінним є налагодження починаючи з 1998 року випуску зернозбиральних комбайнів.

До цього часу в Україні не було навіть проектно-конструкторської бази подібного напрямку, не говорячи про досвідчені кадри масових професій. Та все ж звертає на себе увагу нестійке зростання обсягів випуску всіх видів техніки по роках крім посівної, яка з 1997 року випускалась у стабільно зростаючій кількості. Тракторів найбільше випустили у 2007 р. - 5154 шт, кількість зернозбиральних комбайнів - у 2008 р. - 265 одиниць. Найбільше бурякозбиральної техніки було вироблено у 2002 р. - 560 одиниць, потім знову різке зменшення. Отже, відновлення обсягів виробництва, а також випуск нових машин був нестійким і нестійким.

Для характеристики її стійкості та стабільності необхідно визначити та оцінити базисні та ланцюгові індекси динаміки цих показників. Відповідні дані підтверджують наявність процесу відновлювального зростання загального обсягу виробництва, реалізації та експорту товарної продукції підприємствами тракторного та сільськогосподарського машинобудування України, але, на жаль, темпами, які уповільнюються чи навіть згасають.

Обсяг товарної продукції машинобудування почав зростати після 1998 р., коли він порівняно з 1997 р. збільшився на 44,9 млн.грн. Потім спостерігався різкий спад навіть порівняно з 1998 р. у 2002 році, коли приріст порівняно з 2001 роком оцінювався лише у 8,2 млн.грн. і знову зростання до 2006 року, коли приріст виробництва товарної продукції знову опустився до рівня 1998 р.

Це можна пояснити тим, що платоспроможний попит сільгосптоваровиробників у 2002 і 2006 роках був дуже низький. У 2002 році через низьку цінову політику урядових структур і фактично злочинну підмову держави від будь-якого регулювання цін на сільськогосподарську продукцію та дуже низький рівень закупівельних цін збиток від реалізації сільськогосподарської продукції виробленої у 2006 р. сільськогосподарськими підприємствами України досяг 330,8 млн.грн., а рівень збитковості склав - 1,9 %.

Та теза, що на платоспроможний попит сільгосптоваровиробників найбільший негативний вплив мала саме цінова політика держави, а не інші фактори підтверджується тим, що якщо у 2000 році показник виробництва валової продукції сільського господарства усіма категоріями господарств був найнижчий за період 1990-2008 років, і оцінювався 77,9 млрд. грн., то у 2006 р. він був навіть вищий від середнього рівня цього періоду - 94,9 млрд. грн.

Експорт товарної продукції машинобудування для агропромислового комплексу досяг піку річних приростів у 2007 р. - 259,5 млн. грн., але при загальній тенденції зростання його показника 2002-й рік приніс приріст 57,4 млн. грн., а 2003-й - всього 7,4. З 2004 року приріст експорту стабільно зростає. Отже, можна підтвердити зроблений вище висновок щодо тенденції обсягу пропозиції техніки та устаткування на вітчизняному ринку технічних засобів, тут має місце процес відновлювального зростання. Подібну констатацію не слід ототожнювати з негативною оцінкою рівня пропозиції, а тим більше покладати відповідальність цього сектору ресурсного ринку на галузь сільгоспмашинобудування.

Зростання обсягів експорту вітчизняної техніки, яке відбувалося вищими темпами ніж саме виробництво товарної продукції, має позитивний вплив на розвиток машинобудівних підприємств, що виробляють технічні засоби для агропромислового комплексу. Адже надходження валютних ресурсів від експортних операцій дозволяє підприємствам підвищувати темпи переоснащення техніко-технологічної бази виробництва, і на цій основі підвищувати якість, техніко-економічні показники і надійність вітчизняних технічних засобів. Поряд із значно нижчими цінами на технічні засоби вітчизняного виробництва від західноєвропейських і інших зарубіжних аналогів це сприяє підвищенню конкурентоздатності і підвищенню попиту на внутрішньому, і особливо, на зовнішньому ринку. Та все ж якість, надійність і продуктивність вітчизняних машин на сьогодні значно гірша ніж у західноєвропейських, американських чи японських виробників, що викликає зниження попиту на них з боку українських сільськогосподарських товаровиробників, які все більше купують сільськогосподарську техніку зарубіжного виробництва, в тому числі на вторинному ринку техніки.

Ретроспективний аналіз розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу України свідчить про те, що інтеграційною сферою планово-адміністративної економіки випуск технічних засобів для сільського господарства був обмежений виготовленням лише близько 27 % найменувань, необхідних для аграрного виробництва, машин. Ті ж машинобудівні заводи, що діяли, постачали свої вироби в інші регіони Радянського Союзу. І, навіпаки, з інших регіонів завозились ті технічні засоби, виробництво яких в Україні не було налагоджене. На регіони поза межами України постачалися трактори з Харківського тракторного заводу та Південного машинобудівного заводу, грунтообробна техніка з «Одесільмаш», посівні машини і машини по догляду за посівами для багатьох республік СРСР вироблялись на Кировградському заводі «Червона Зірка», машини для збирання цукрових буряків вироблялись на «Тернопільському комбайновому заводі», кукурудоззбиральні машини - на заводі «Херсонські комбайни». На інші регіони Радянського союзу постачали свої вироби заводи ім. Малишева, «Львівсільмаш», «Бердянськільмаш», «Бердянські жнивarki» та інші. На українських заводах вироблялося понад 73 % комплектуючих виробів для машин, що вироблялись на інших заводах сільгоспмашинобудування за межами України. Практично української машинобудівної промисловості з замкнутим циклом виготовлення технічних засобів для сільськогосподарського виробництва не було.

Реструктуризація базових заводів галузі вплинула на різке зниження виробничих потужностей, але й ті, що залишилися через падіння платоспроможного попиту споживачів технічних засобів використовуються на вкрай низькому, а може навіть катастрофічно низькому рівні. За даними обстежень, що проводились у 2001 р., з 39 машинобудівних заводів лише ВАТ КБ "Бердянськільмаш" використовувало свої виробничі потужності на 100 %. На 20 підприємствах цей показник не перевищував 20 %, в тому числі ВАТ "Серп і молот" - 1 %, ВАТ "Тернопільський комбайновий завод" - 7 %, ВАТ "Завод Львівсільмаш", ВАТ "Рівнесільмаш" - 10 %, ВАТ "Червона зірка" - 18 %, ВАТ "Херсонські комбайни" - 19 %, ВАТ "Харківський тракторний завод ім. С.Орджонікідзе" - 20 %. На рівні 20-50 % виробничі потужності використовувало 13 підприємств. В їх складі ВАТ "Харківський завод тракторних двигунів", ВАТ "Білоцерківсільмаш" - 30 %, ВАТ "Бердянські жнивarki" - 25 %. І лише 4 підприємства використовували наявний виробничий потенціал в межах від 50 до 100 %, але відомим усім "флагманів" серед них не було. Оцінiti резерви повного, використання виробничих потужностей дає можливість порівняльний аналіз фактичного виробництва машин і можливого виробничих потужностей.

Таблиця 1.

Розрахунок резервів збільшення випуску окремих видів техніки за рахунок повного використання виробничих потужностей

Назва підприємства	Вид техніки (машин)	Фактично вироблено за рік (одиниць)	Відсоток використання виробничих потужностей, %	Випуск при повному використанні виробничих потужностей, одиниць
ПАТ "Харківський тракторний завод ім. С.Орджонікідзе"	трактори	2013	20,0	10065
ПАТ "Херсонські комбайни"	зернозбиральні комбайни	107	19,0	563

ПАТ "Тернопільський комбайновий завод"	Коренезбиральні машини	58	7,0	829
	гичкозбиральні машини	177	7,0	2529
	очищувачі головок коренів	43	7,0	614
ПАТ "Завод Львівсіلمаш"	машини для захисту рослин	384	10,0	3840

При всій простоті наведених даних табл. 1 розрахунків, вони вагомі з точки зору впливу на реальний стан машинозабезпечення аграрного сектора. Додаткові 8000 тракторів - це своєчасна зяблева оранка на площі 160 тис. га, додаткові 450 зернозбиральних комбайнів - це своєчасне збирання зернових колосових на площі щонайменше 100 тис. га без втрат через розтягування строків збиральних робіт, додаткові 770 коренезбиральних машин - це гарантія своєчасного проведення збиральних робіт на цукрових плантаціях площею до 100 тис. га.

Реальність цих розрахунків з визначення резервів збільшення випуску тракторів, комбайнів та сільськогосподарських машин можна підтвердити досить яскравим прикладом з практичної діяльності окремих заводів у 2004 році. Всього за 6 місяців вони спромили істотно збільшити обсяги випуску машин проти аналогічного періоду минулого року, а також наростити обсяги їх реалізації. Так, ВАТ "Херсонські комбайни" удесятерили випуск та продаж непрофільної для себе продукції - дощувальної техніки. ВАТ КБ "Бердянськсілмаш" майже в чотири рази збільшив виробництво жнивварок і потроїв їх реалізацію. ТОВ "Білоцерківвагромаш" подвоїв реалізацію кормозбиральних машин, а ВАТ "Бердянські жнивварки" - виробництво жнивварок.

У півтора-два рази збільшили виробництво та збут тракторів ВАТ "Харківський тракторний завод" та ВО "Південмаш". Такими ж досягненнями характеризуються результати роботи ВАТ "Одессілмаш", ВАТ "Бореке" стосовно випуску та реалізації культиваторів та комбінованих агрегатів. Децю меншими темпами при значно більших обсягах виробництва наростило виробництво сівалок ВАТ "Червона зірка". В плані ринкової оцінки охарактеризованих результатів роботи машинобудівників можна зробити висновок, що підприємства тракторного та сільськогосподарського машинобудування здатні не стратегічно, а навіть оперативно реагувати на динаміку ринкової кон'юнктури, зокрема, сплесків попиту на техніку, навіть якщо вона не зовсім відповідає профілю того чи іншого заводу.

Визнання цього факту дає підстави спрямувати пошуки причин чи передумов зменшення пропозиції технічних ресурсів вітчизняного виробництва для аграрного сектору України в зовсім інший, у певному розумінні протилежний бік - у бік попиту.

Звичайно, викладене ще не дає вагомих підстав для висновку про те, що пропозиція просто опустилась до рівня обмеженого платоспроможного попиту вітчизняних сільгосптоваровиробників. Але для постановки такої робочої гіпотези чи дослідницької проблеми викладеного цілком достатньо.

Це тим більше правомірно, що в спеціальній літературі неповне використання потужностей пояснюється саме низькою купівельною спроможністю споживачів технічних засобів: "...заводи сільськогосподарського машинобудування мають великі потужності техніко-технологічного обладнання, які внаслідок низької платоспроможності сільськогосподарських товаровиробників використовуються далеко не з повним завантаженням" [4, С.215].

В результаті високих цінь на металопродукцію, енергоносії та комплектуючі вузли і агрегати, що закуповуються, заводи, не маючи потрібного фінансування технічного переоснащення виробництва, підприємства, неспроможні забезпечити високу якість, надійність та техніко-економічні параметри машин і обладнання, що ними виготовляється, освоєння виробництва нової конкурентноспроможної техніки.

Ситуація ще більше погіршується внаслідок відтоку робочої сили, в першу чергу висококваліфікованої. З 2002 р. на ПАТ «ХТЗ» чисельність працюючих зменшилась майже в 2 рази, на ПАТ «Тернопільський комбайновий завод» - у 4,3 рази, на ПАТ «Херсонські комбайни» - в 1,4 рази. Це призвело до того, що маючи конструктивні показники вітчизняної техніки, які практично не поступаються закордонним аналогам, заводи-виробники виготовляють машини, фактична надійність яких, умови праці та техніко-економічні параметри значно нижчі від кращих зарубіжних аналогів. Внаслідок цього, вітчизняні технічні засоби все більше втрачають довіру у сільськогосподарських товаровиробників, які нарощують закупівлю закордонної техніки, особливо тієї, що вже була у використанні, зважаючи на значно нижчі ціни на неї, на вторинному ринку порівняно з новими машинами.

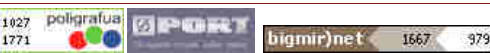
ВИСНОВКИ

Для виправлення положення, що склалась необхідно терміново вжити заходи з виходу галузі тракторного і сільськогосподарського машинобудування з кризового стану. Зрозуміло що за нинішнього фінансово-економічного стану сільськогосподарських товаровиробників, їх платоспроможності вони не можуть суттєво допомогти зміцненню і розвитку машинобудування для агропромислового комплексу. Необхідна суттєва державна підтримка проведення реконструкції та техніко-технологічного переоснащення машинобудівних і проектно-конструкторських підприємств з метою доведення споживчих якостей технічних засобів, що виробляються в Україні, до світового рівня. Одночасно направляти зусилля підприємств і держави на оптимізацію виробничих потужностей заводів-виробників з тим, щоб Україна могла максимально забезпечити попит сільськогосподарських товаровиробників на технічні засоби вітчизняного виробництва здатних виконувати технологічні процеси і операції за новими ресурсозберігаючими та екологоохоронними технологіями виробництва сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел:

1. Демко А. Технічний сервіс в АПК – реальність і потреба / А.Демко // Пропозиція. – 2000. – С. 85-87.
2. Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.kiev.ua/search.cgi?q=%EC%E0%F1%EE%E2%E8%F5>. – (Нормативний акт Верховної Ради України. Закон).
3. Кравчук В.І. Виробництво та ринок техніки для АПК в нових економічних умовах / В.І.Кравчук // Техніка АПК. - 2001. - №3. - С.3-5.
4. Формування ринків матеріальних ресурсів АПК / [Підлісецький Г.М., Білоусько Я.К., Будняк Л.М. та ін. / за ред. Г.М.Підлісецького]. – К.: ІАЕ УААН, 2001. – 428 с.
5. Іванишин В.В. Ефективність функціонування інфраструктури ринку техніки в Україні / В.В.Іванишин // Агросвіт. 2011. - № 3. – С.6-10.
6. Перебийніс В.І. Формування стратегії енергетичного менеджменту машинно-тракторного парку / В.І.Перебийніс // Агросвіт. – 2011. - № 7. – С.18-21.

Стаття надійшла до редакції 12.07.2012 р.

ТОВ "ДКС Центр"